

Arşavir Alyanak

TURAN TANIR
ARŞIVİNDEN

ERİLM HAFTANIN

SINEMATEK.TV

Tenkitleri

Mükemmel ****
İyi ***
Orta **
Fena *

KEZBAN (★ ★)

Reji : Dr. A. Alyanak (*)

Oynayanlar: Muhterem Nur (***),
Göksel Arsoy (**), Leylâ Sayar (*), Orhan Elmas (*), Handan Adalı (*), Dr. Alyanak (*)

Kamera : Kosta Psaras

Erman Kardeşler prodüksiyonu.

Muazzez Tahsin Berkant'ın aynı adındaki romanından beyaz perdeye aktarılan Kezban'ın seneryosunu Dr. Arşevir Alyanak hazırlamış.

Mevzu kısaca şu: Gençliğinde Anadolunun muhtelif bölgelerini gezen Ali (A. Alyanak), Kastamonuda Hacer adında bir kızla sevişir. İstanbul dönüğünde Hacerin öldüğünü öğrendiğinden başka bir kızla evlenmiştir. Allin Hacerden bir kızı olmuştur ve bu kız Kezban adı verilmiştir. Aradan seneler geçtikten sonra hakikati öğrenen Ali, durumu ailesinden gizleyerek çocuğu bir ahbabının yetimi imiş gibi evine alır..

Kezban (Muhterem Nur) güzel bir kızdır, ama gıynışli, konuşuşu, görğüşü İstanbulda yetişenlere uymamak tadır. Bilhassa All'nin sonradan evlen diğı karısından doğan Vivet (Leylâ Sayar), bir aile dostunun genç oğlu Ferit (Göksel Arsoy), ve arkadaşlarından Necmi (Orhan Elmas) vesairenin meydana getirdikleri gurup içine yakışır vaziyeti yoktur.. Daha ilk aralarına girdiğı gün, onların alayı bakışları, iğnell sözleri'nin altında hırpaladığını hissetmiş, geldiğı yere kaçıp kurtulmak istemiştir. Fakat sonradan mücadele duygusu ağır basmış, ne olursa olsun onların karşısında ezilmemeğe, onlardan geri olmadığını ispat etmeğe karar vermiş, taze bir kuvvetle cesaretini yenilemeğe muvaffak olmuştur.. Yağda bıraktığı tahsilini tamamlamak için okula giden Kezban tam bir İstanbul hanımefendisi gibi yetişecek, yeniden bir araya gelen gençler arasında aşk oyunları başlayacak; bunu kışkırtık, gurur, fedakârlık, feragat, üzüntü gibi hisler takip edecek, daha sonra da hepsinin yerini neş'e ve saadet alacaktır..

Film bittiğı zaman bilhassa iki unsurun hafızalara yerleşip kaldığı farkedilmektedir.. Bunlardan biri Muhterem Nurun şir gibi akıcı, su gibi tabii pürüzsüz oyunu, ikincisi de rejil, seneryo ve oyun gibi üç lri yükü omuzlarına alan Dr. Alyanak'ın hiç birinin altından kalkamayarak ayrı ayrı üç

defa tusa gelmesidir.. Seneryo, rejil, oyun, bazen de müziğin bile bir tek şahısla alâka kurduğı görülmemiş olaylardan değildir. Batıda buna düzineye yakın misal gösterilebilir. İlk akla gelen isim de şüphesiz «dâhi» lik pâyesine ermiş Charles Chaplin (Şarlo) dur. Birçokları dâhi değilseler bile yine de onların dâhi olmaları gerektiğini iddia edenler vardır. Orson Welles gibileri de bu gurup'a girerler.. Kısacası, oyunculukta belli bir çizginin üzerine çıkmış, rejisörlükte öbürlerinden farklı buluşları ya da değişik tutum ile haklı şöhret yapmışlardır. Onlar teknikten aldıkları kuvvetten ziyade teknik onlardan kuvvet almıştır.. Demek isteriz ki, roman'ın güzelliğı seneryoya bütün renklerle nakdedilememiş, daha sonra da zaten fazla başarılı olmayan oyunu ise A. Alyanak'ın rejisörlüğünü bir hayli yemiş, hırpalamıştır.. Mesela Ali (Dr. Alyanak) kriz geçirip yatağı düştüğünde, karyolanın ucundaki gece lambasının ışığı, gece yarısı nereden geldiğı bilinmeyen (!) başka bir ışığın tesirile başucunda dikilenlerin duvara akseden gölgelerini silemiyordu. Siz bunu «Etejerin üzerinde ışık varken, bu ışığın üzerinden duvara gölge nasıl düşer?» diye de sorabilirsiniz.. Filmin birhayli vaktini alan resim sahnesi ne demeli? Hiç değilse dakikalara yalancıkta oyalanılmadığını anlatmak için usulen bir resim göstermeli değil miydi? Rejisör, kendisi görünmekten resmi göstermeğe vakit bulamadı gibi esprilere yol açmak neye yararıştır bilinmez. Ses ve müzik filme tam oturmamıştı.. Fotoğraflarda ışığın iyi kullanılmaması yüzünden güzel sonuç alınamamıştı. Filminde en muvaffak eleman Muhterem Nurdu. Muhterem Nur, adeta vasattan geri bir rejisörle de başarı kazanmanın mümkün olduğunu ispatlamaktaydı.. Örgülü saçlarıyla bir orta tahsil öğrencisi yaşına rahatça inmesini bilen Muhterem Nur, bilhassa köye mektup yazdığı sahnelerde başarısının en yüksek noktasına ulaşıyordu.. Filmin bütün yükünü taşıyan Muhterem Nur san'at hayatının en güzel oyununu vererek sinema severlere unutulmaz dakikalar yaşatmış ve onların gönlünü bir defa daha fethetmiştir.. Göksel Arsoy, kaabiliyet gösterecek derinlikte olmayan donuk rolünü parlatmak için çok çırpındı.. Genç artistlerimizin en şanslılarından olan ve şöhreti hergün biraz daha etrafa yayılan Göksel Arsoy, rol seçerken biraz daha titiz davranırsa, istikbale daha sağlam adımlarla yürüyeceğı muhakkaktır.. Leylâ Sayar şımarık ve zuppe zengin kızını kendi gücü çerçevesinde aksettirmeğe çalıştı.. Orhan Elmas, kısa ve gösterişsiz rolünün altından fazla

zahmet çekmeden kalkamadı.

Netice olarak denebilirki, ilgi çekmesi beklenen bir eserden vasat bir film meydana getirilmiştir. Teferruat üzerinde çok durulmazsa Kezban'ın seyredilir bir film olduğu söylenebilir.

FILM

HAFTANIN

Mükemmel ....
İyi ...
Orta **
Fena *

SUÇLU AŞIKLAR (★)

Reji : A. Alyanak (*)

Oymyanlar: Abdurrahman Palay (*)
Tolga Tiğın (*) Handan Adalı (*) Yılmaz Gruda (**) Salih Tozan (**) Asım Nipton (**) ve Falk Coşkun (**)

Kamera : Kosta Psaras (**)
Bir Tül Film Prodüksiyonu.

Son haftalar içinde seyrettiğimiz filmler, arasıra belliren ümitlerimizi tamamen karar gibi oldu. Bütün iyi niyetinize ve samimiyetinize rağmen filmi seyretmeğe başladıkdan birkaç dakika sonra yine eski hava ile karşılaştınız. Suçlu Aşıklar filmi, bu geri anlayıştan biraz olsun kendini kurtarabilmiş.

Konu yine bir aşk temı üzerinde kurulmuş. Ufak fır Anadolu kasabasına yeni bir seyyar tiyatro topluluğu gelmiştir. Filmin ilk sahnelerinde, gurup patronunu genç bir kıza (Tolga Tiğın) sahnede şarkı söylerken soyunması için bağırırken görüyoruz. Genç kız sahnede patronunun tavsiyelerine kulak asmayacak, baygın yere yıkılacaktır.

Ayağı kırılmış veya incinmiştir. Ken disini otel odasına götürürler, bu esnada gurubun yardımcılarından biri (Ülkü Erakahn) ona bir doktor (Abdurrahman Palay) çağırır.

Doktor Abdurrahman Palay gayet sıkıntılı bir hayat geçirmektedir. Karısı amansız bir hastalıktan uzun zamandır yatmakta, evi onun kardeşi ve kocası tarafından idare edilmektedir. Muhtelif plânlarla kızına, onlardan hoşlanmayan karısının kardeşi, (Handan Adalı) ve onun kocası (Yılmaz Gruda) tarafından eziyet edildiğini görürüz.

Bu ailevi durum altında ezilen doktor Abdurrahman Palay, nihayet bir otel odasında oyuncu kız ile karşılaşacaktır. Daha ilk karşılaşmalarında birbirleri için garip hisler duyarlar. Bu hisler kuvvetli bir aşkın başlangıcıdır.

Oyuncu kız Tolga Tiğın tiyatro gurubunun bir gece habersiz kaçması üzerine hasta, parasız ve kimsesiz bir vaziyette kalmıştı. Ona bakacak hiç kimse yoktur. İşte bu anda, kendisini tedavi etmeğe gelen doktor ona yardım elle-rini uzatır. Otel ücretini ödemekte, hat ta yemek bile göndermektedir

Otel sahibi (Asım Nipton) genç kıza musallat olmaktan geri kalmaz. Diğer taraftan kasabada doktor aleyhine dedikodular almış, yürümüşür.

Abdurrahman Palay, Tolga Tiğın'ı evine alır. Kızına mürebbiyelik edecektir. Fakat akbet gecikmez ve kasabanın dedikodularının artması üzerine ayrılmak mecburiyetinde kalırlar.

İstasyona, sevgilisini geçirmeğe giden doktor, orada kendine hakim olmaz ve genç kıza beraber kaçar.

İkisini başka bir şehirde, lüks otellerden birisine yerleşirlerken görüyorsunuz. Bu sırada bir polis gelecek ve sevgilileri adam öldürmek suçundan tevkif edecektir.

Suçları, beraberce doktorun hasta karısını öldürmektir. Deliller aleyhleri nedir, idama mahkûm olurlar

Diğer tarafta, doktorun bacanağı Yılmaz Gruda, cinayeti kendisinin işlediğini karısına itiraf edecektir. Bunları duyan doktorun küçük kıza evden kaçararak polise haber verir ve onları kurtarır

Görülüyor ki, mesut bir netice ile sona eren bu konu cemiyetimizin birçok fertleri tarafından beğenilecek, sevilcek bir tem taşıyor. Senaryonun kime ait olduğunu hemen söyleyiverelim: Nejat Saydam Evet, rejisör Nejat Saydam...

Suçlu Aşıklarda Nejat Saydam'ın senaryosu filmin en güzel yönünü teşkil ediyordu. Reji de hiçbir özellik, hatta güzel taraf göremedik.

Filmi baştan sona kadar sürükliyen baş rol oyuncularını Abdurrahman Palay ve Tolga Tiğın'ın pek başarı kazanamadıklarını söyleyelim. Abdurrahman Palay alçak seviyeli, hırpani kıyafetli, fakat büyük bir rol kudreti isteyen insanların oyuncusu. Bu yönde kimseye nasip olmayan başarı kazanabilir

Yılmaz Gruda, Handan Adalı, Falk Coşkun ve Asım Nipton'u beğendik. Kamera ise kusursuz sayılabilir

Netice olarak suçlu Aşıklar vasat bir film. Çok daha güzel olabilirdi. Rejisör büyük bir fırsat kaçırmış sayılır

BAŞ SINEMATEK.TV

Orhan Günşiray — Nilüfer Aydan — Öztürk Serengil — Aysel Tanju

Senaryo: Fikret Arıt

Reji: A. Alyanak

Bir Koçanga Film Pro.

düksiyonu.

Yapımcılığa bu yıl başlayan Koçanga film yerli filmciliğimizin belirli çizgi lerinden birine uygun, sıradan iş filmi yapma arzu su ile Fikret Arıt'ın senaryo demeye insanın dilinin varmayacağı bir hikâyesini almış. Piyasanın kişilik siz rejisörlerinden A. Alyanak'a teslim etmiş. En banal seyircinin bile sıkıntı içinde seyredeceği Baş Belâsı için söylenecek ilk sözler bunlar.

Bir benzerlik olayının temelini teşkil ettiği hikâye de Orhan Günşiray iki ay rı tipi canlandırıyor. Azılı bir çetenin elemanlarından olan kaçakçı Hüseyin (Orhan Günşiray) yaralanarak polis eline geçince kaçakçılık masası komiserlerinden Necdet (Ö. Günşiray) e tıpatıp benzediği anlaşılıyor. Çetenin elebaşlarını yakalamak için Hüseyinin hüviyetine girmeğe karar veren komiser Necdet önceleri işlerini rahatlıkla yürütmesine rağmen, Hüseyinin polisin elinden kaçması ve eski dostlarının arasına dönmesi ile müşkül durum

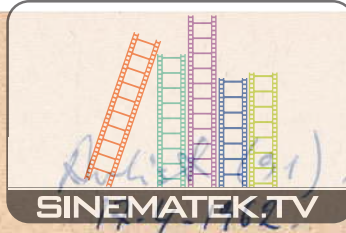
da kalıyor. Sevdiği kız Nilüfer (N. Aydan) ı kaçıran ve kendisini temizlemek isteyen İrfan (Ö. Serengil) in çetesi ile sıkı bir final mücadelesine girişen Komiser Necdet kötü adamları temizleyip sevgilisine kavuşuyor.

Basit, çok basit bir hikâyeye. Fikret Arıt senaryo geliştirmiş, mekân, zaman rabıtasını bilmediği ve heyecan temposunun nerede kurulabileceği hakkında malumatı olmadığı için polisiye bir konuyu seyredilmesi çok zor hale getirmiş. İyi hikâyeyi bile doğru dü rüst anlatamayan A. Alyanak böyle bir çıkmazda ya pacağı birşey olmadığını bildiğinden affedilmez bir latübalilikle çalışmış.

Filmin kahramanı ve kötü adamını oynayan Orhan Günşiray büyük çabalarla kazandığı sempatiyi kaybetmesine sebep olacak filmlerine bir yenisini daha eklemiş oluyor. Perspektifi bilmeyen Alyanakın boy plânlarında tıknaz, biçimsiz bir görüntü veren Günşirayın kostümlerine gösterdiği ilgisizliği bir aktör için büyük hata.

Öztürk Serengil filmin bazı bölümlerinde kötü adamı canlandırdığını unuttuğundan güldürücü olurken, Moskovadaki başarısı ile hepimizi sevindiren Nilüfer Aydan oynayacağı rolü olmadığı için sadece gültüp dolaşıyor.

Baş Belâsı Koçanga film için kötü bir başlangıç.

SOKAKTAN GELEN

KADIN

Eser: Esat Mahmut Karakurt

Reji : Dr. A. Alyanak

Oynayanlar : Sevim Çağlayan

- Ahmet Mekin - Avni

Diğil - Handan Ada

Nubar Terziyan - İbra

him Delideniz - Yıl

maz Oktay.

Bir ERMAN film prodüksiyonu.

Esat Mahmut Karakurt'un aynı isimli meşhur romanından alınmış bu film meşhur sosyete güzeli Semra (Sevim Çağlayan) ile zengin bir fabrikatörün oğlu olan Selim (Ahmet Mekin) arasında geçen macerayı ele almış.

Erkek delisi Semra bir gün enteresan bir teklifle karşılaşır. Bir alman bar kızına aşık olmuş olan Selim'in kalbini çalarken bu alman kıza ile evlenmesine mani olmak. Bir tesadüf neticesi Semra Selim'i hakiki hüviyeti ile tanıyamayacak ve ona aşık olacaktır ilk defa olarak. Oysa ki Semra bu işe aşk karıştırmayacağını vaad etmiştir.

Esat Mahmut Karakurt'un romanlarının filme alınışında esere sadık kalınmasını istediği bilinen hakikatlerdendir. Bunun ne kadar doğru olduğu da düşünülmesi gerekir. Başlıca örnekler: - Düşünce - Bekleyen Kız - Ankara Ekspresi - Son Gece - İlk ve son - Ömrünün tek gecesi, filme alınmış olan romanlarından başlıcaları.

Dr. Alyanak ta Esat Mahmut'un birkaç filmi perdeye aktarmış bir rejisör olarak esere sadık kalmak istemiş. Fakat maalesef bu sadık kaldığı nisbette de filmi şıkırtı olmaktan kurtaramamış. Seyirci yeni değişik sahneler istemekte. Oysaki Sokaktan gelen kadında uzun uzun konuşan sıkıcı planlarla iki kişiyi seyredip durmaktadır.

Sevim Çağlayan'ın ilk filmi olan «Sokaktan gelen kadın» da sanatkarın kendi sesi ile üç şarkısını da var. Fakat operatörün biraz daha dikkatli davranması gerekecek filmi çekerken zira bazı planlarda Sevim hanım hiç te «sahane» görünmüyordu maalesef.

Ahmet Mekin mağrur sert erkek tipinde hayli muvaffaktı.

Filmin en enteresan tarafı şüphesiz sadece ki müziklerdi.

ONU BEN

Yönetme ve senaryo: Arşavir Alyanak.
Görüntü yönetimi: Yorgo Filmeridis, E. Burçkin.
Oyun: Tema, Nebile Teker, Memduh Ün,
Mine Coşkun.
Yapım: Yakut Film, Siyah-beyaz.

Konu: İki kardeşi birbirine düşüren bir kadının başından geçenler. Aşk filmi. Genç besteci, genç bir şarkıcıya aşık olur, vb.

"Bilmediğimiz sebeplerden muhtelif operatör elinden çıkan fotoğrafların bazıları da hayli muvaffak. Yabancı filmlerden sokuşturulan turne intibaları da pek gözebatmıyor. Buna mukabil bazı şarkıların sonuna kadar dinletilmesi, arada bir pek fazla ağır basan melodram tiyatrosu faciacılığı, rahatsız ediyor.." (Burhan Arpad, VATAN, 3/1/1953, sh.4)

BİR DİLİM EKMEK

Yönetmen: Arşavir Alyanak
Oyuncular: Gülistan Güzey, Kenan Pars, Yılmaz Duru, Nilüfer Aydan.
Yapım: Erman Film, Siyah-beyaz.

"Seyircinin merhamet duygularını sömürmekten başka ticari hiçbir dayanağı da olmıyan bu kurdelanın sayıları gittikçe artan bir hayli kabaran Türk filmleri yanında fazla şanslı olacağı da düşünülemez." (Salâh Birsal, YENİ SABAH, 1/2/1958, sh.3)

Karıbahar

Y - Dr. Arşavir Alyanak

S - " " "

S - Mike Rataevan.

m - Ali Canım Türbükü.

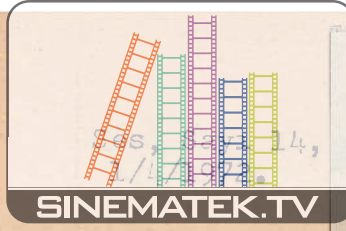
ay - A. Dalay, Nemiş Ripan, A. Kaptan, N. Kertmen,
M. Arçay, Handan Akbaşlı, Sadık Karan, Toygar Beleri,

Yapı - Halk Film.

Eser = (Etil Sahir?)

"Halk Film'in geçişini bir yobakınız, ilaç işin olsun bir tehelle tutulur, elle tutulurden geçtik, ortaya yakın bir teh film vasıyalarınız " (M. Arçay, P.D, Y.1/5, (10) 3-3-57, s. 9-11.

Eran Dilim, gönyesi, kör olma, mahkeme sahneleri, türkü...

Gönül Hırsızı

● Başrollerde: Ediz Hun, Feri Cansel, Münir Özkul, Kayhan Yıldızoğlu, Ali Şen ● Yönetmen: A. Alyanak ● Renkli ● Bir Pesen Film yapımı.

● **KONU:** Yankesici Huriye (F. Cansel) günlerden bir gün ünlü müzisyen Fuat'la (Ediz Hun) karşılaşır. Fuat, ilk görüşte hoşlandığı bu güzel kızın hayatını değiştirmek, ona doğru yolu göstermek ister, ama dinleyen kim? Huriye yine bildiğini okumaya devam eder. Fuat'ın evinde yaşamaya başlayan genç kız, evin kâhyası Salih Reisle de (Münir Özkul) uğraşmaya başlar. Fuat yılmaz ve Huriye'ye, «Söyle yap, söyle yapma, bundan sana fayda gelmez, yankesicilikten vazgeç.» der, ama delişmen genç kız hâlâ başka havalardadır.

● **SES'İN NOTU:** Feri Cansel iyiden iyiye genç kız rollerine oturdu. Hayli de başarılı... Ediz Hun ise bildiğimiz «Romantik Jön». Ediz Hun... Anlayacağınız değişen bir şey yok.

● **GÖSTERİLDİĞİ SINEMALAR:** Yeni Ar, Yeni Atlas, Köşk, Kulüp, Zengin, Taç, Kervan, Opera.

Gece kuşu Zehra

Y. ve S.: A. Alyanak. G.y.: Abdullah Gürek. Oy.: Hale Soygazi, Tarık Akan, Münir Özkul, Adile Naşit, Fatma Belgen, Süleyman Turan, Zafer Önen, Nubar Terziyan. Yap.: Melek F., R, 1975.

Ses, 46, (15/11/1975)

Yalova'da kaplıcalarıyla ünlü bir otel. Yaşlı başlı insanlar, romantizmadan, lumbagodan, sıyatikten şikâyet edenler ve balayını geçirmek için gelen, yeni evli çiftler... Hava bir hayli sıcak. Onun için otel müşterilerinin bir bölümü dışarıda kahvaltı ediyor. Bir kenarda büyük bir masa çevresinde de genellikle gençlerden oluşan bir kalabalık... Yaşlı bir gülümseyen yüzle genç-

leri selâmlayıp, yanlarından geçiyorlar. Tarık Akan ve Hale Soygazi, karşılık veriyorlar karı kocanın selâmına. Kahvaltı bitiyor ve herkes spotların aydınlattığı salona dönüyor. İşikler hazırlanıyor, senaryo gözden geçiriliyor, üst üste birkaç prova yapılıyor ve yönetmen Arşevir Alyanak'ın sesi duyuluyor: — «Motor.»

Çekilen film parçalarının yerini belirlemek ve montaj sırasını dü-

zenlemek için kullanılan klaket tahtasında filmin adı yazılı. «Gece Kuşu Zehra». Melek Film yapımı olan kurdelerde Tarık Akan, Hale Soygazi, Fatma Belgen, Süleyman Turan ve Münir Özkul oynuyor. Bu, Soygazi ile Akan'ın birlikte çevirdikleri üçüncü film. Daha önce «Oh Olsun» ve «Kanlı Deniz» de başrolleri paylaşan iki ünlü yıldız «Gece Kuşu Zehra» da da birbirini seven iki genci canlan-

dırıyorlar. Adından da anlaşılacağı gibi Zehra, yani Hale Soygazi, yaşamını hırsızlıkla sağlayan genç ve güzel bir kız. Otel soygunlarında uzmanlaşan ve çeşitli kentleri dolaşarak hırsızlık yapan Zehra, bir gün Tarık'la karşılaşır ve âşık oluyor... Aralarında büyük ve güzel bir ilişki başlıyor. Sonra mı? Onu da size bırakıyoruz, sevimli bir güldürünün tadını kaçırmamak için...